

STUDIA PELPLIŃSKIE 2025

TOM LIX

STUDIA PELPLIŃSKIE
ROCZNIK DIECEZJI PELPLIŃSKIEJ

TOMY WYDANE

I – 1969	XXXI – 2001
II – 1971	XXXII – 2002
III – 1972 (1973)	XXXIII – 2002 (specj.)
IV – 1973 (specj.)	XXXIV – 2003
V – 1974	XXXV – 2004
VI – 1975	XXXVI – 2005
VII – 1976	XXXVII – 2006
VIII – 1977	XXXVIII – 2007
IX – 1978	XXXIX – 2008
X – 1979	XL – 2008
XI – 1980	XLI – 2009
XII – 1981	XLII – 2010 (specj.)
XIII – 1982	XLIII – 2010
XIV – 1983	XLIV – 2011
XV – 1984	XLV – 2012
XVI – 1985	XLVI – 2013
XVII – 1986	XLVII – 2014
XVIII – 1987	XLVIII – 2015
XIX – 1988	XLIX – 2016
XX – 1989	L – 2017 (specj.)
XXI/XXII – 1990/1991	LI – 2017
XXIII – 1992	LII – 2018
XXIV – 1996 (specj.)	LIII – 2019
XXV – 1996	LIV – 2020
XXVI – 1997	LV – 2021
XXVII – 1998	LVI – 2022
XXVIII – 1999	LVII – 2023
XXIX – 1999 (specj.)	LVIII – 2024
XXX – 2000	

**WYŻSZE SEMINARIUM DUCHOWNE
DIECEZJI PELPLIŃSKIEJ**

**WYDAWNICTWO
„BERNARDINUM” SP. Z O.O.**

STUDIA PELPLIŃSKIE

TOM LIX

bernardinum
2025

Rada naukowa

prof. dr hab. Marek Parchem
(Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) – przewodniczący,
prof. Angélica Morales Arizmendi (Universidad de la Mística, Ávila),
prof. dr hab. Tadeusz Borutka (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II),
prof. dr Christoph Böhr (Päpstliche Hochschule Benedikt XVI, Heiligenkreuz/Wienerwald),
prof. dr Miguel Brugarolas (Universidad de Navarra, Pampeluna),
prof. ucz. dr hab. Aleksandra Chylewska-Tölle, (Uniwersytet Adama Mickiewicza),
prof. dr hab. Wojciech Cichosz (Uniwersytet Mikołaja Kopernika),
prof. dr Gerhard Droesser (Julius Maximilians Universität, Würzburg),
prof. dr hab. Krzysztof Gózdź (Katolicki Uniwersytet Lubelski),
dr Pascal Habimana (Université de Mazonod, Kinshasa),
prof. Filippo Lovison (Pontificia Università Gregoriana Roma),
prof. Gilberto Montali (Università degli Studi di Palermo)

Redaktorzy

Redaktor naczelny: ks. prof. dr hab. Janusz Szulist (UMK)

Redaktorzy tematyczni:

teologia: ks. prof. dr hab. Jarosław Babiński (UKSW)
filozofia: ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW)
historia: ks. dr Krzysztof Koch (WSD Pelplin)
prawo kanoniczne: ks. dr Adam Kałduński (WSD Pelplin)
redaktor językowy: dr Agnieszka Skórzewska (UW)
redaktor językowy (język angielski): ks. dr Sebastian Wydrowski
redaktor statystyczny: ks. dr hab. Wiesław Łużyński, prof. UMK (UMK)
redaktor techniczny: dr hab. Karolina Kochańczyk-Bonińska (UW)
sekretarz redakcji: ks. dr Waldemar Prondziński (AKSiM)

Korekta:

Czasopismo recenzowane
Wersją pierwotną czasopisma jest wydanie papierowe

Czasopismo indeksowane:
ERIH PLUS, Index Copernicus (IC), PBN, CEJSH, BazHum

Adres redakcji

Redakcja „Studiów Pelplińskich”, Plac Mariacki 7, 83-130 Pelplin, tel. 58 536 16 64
www.studiapelplinskie.pl, studiapelplinskie@diecezja-pelplin.pl

Wydawnictwo „Bernardinum” Sp. z o.o.

ul. Biskupa Dominika 11, 83-130 Pelplin, tel. 58 536 17 57
bernardinum@bernardinum.com.pl; www.bernardinum.com.pl

Skład, druk i oprawa: Drukarnia **Wydawnictwa „Bernardinum” Sp. z o.o.**, Pelplin

ISSN 0239-4456
eISSN 2391-8713

SPIS TREŚCI

STUDIA PELPLIŃSKIE TOM LIX

Skróty	13
--------------	----

ARTYKUŁY NAUKOWE

Ks. Przemysław Artemiuk – Teologia ekumeniczna w ujęciu Kazimierza Hoffmanna (1930–1975)	15
Ks. Jarosław Babiński – Nadzieja jako fundament myślenia ekologicznego	33
Ks. Daniel Brzeziński – Liturgiczne znaki nadziei w bulli ogłaszającej Jubileusz Zwyczajny Roku 2025 <i>Spes non confundit</i>	47
Ks. Marcin Cholewa – Kwestia dziecka w debatach Soborów kościół niepodzielonego	63
Ks. Wojciech Cichosz – Warstwicowe ujęcie procesu edukacji w perspektywie pedagogiki nadziei	81
Ks. Szymon Drzyżdżyk – Problematyka relikwii w aktach Soboru Nicejskiego II	93
Ks. Tomasz Dutkiewicz – Czy Bóg jest sprawcą „wszystkich naszych czynów”? Metafizyczne uwarunkowania zagadnienia	105
Ks. Włodzimierz Gałązka – Pokora w duchowości zakonnej na podstawie dzieł abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego	117
Ks. Krzysztof Kietliński – Simcha: radość jako esencja żydowskiej pobożności	133
Ks. Radosław Kimsza – Geneza monastycyzmu wspólnotowego: życie Pachomiusza w perspektywie cenobitycznej	151
Piotr Koprowski – Étienne Ignace de Pons o Konstytucji 3 Maja 1791 roku i jej znaczeniu	165
Antoni Magdoń – Modern cooperatives – a challenge for the modern economy	189

Thomas Maniamkerikalam – Christianity In India: a historical and theological analysis of its development and influence.....	199
Ks. Tadeusz Pabjan – Problem teodycei w ujęciu Leszka Kołakowskiego.....	213
Ks. Marek Parchem – Motywy charakterystyczne dla mistyki <i>Merkābāh</i> w Targumie Jonatana do Księgi Ezechiela	229
Ks. Dariusz Henryk Pater – Holistyczne wsparcie rodziny poprzez biblioterapię w kontekście wychowania dzieci.....	255
Ks. Waldemar Prondzinski – Peregrynacja ikony Matki Bożej Nieustającej Pomocy w diecezji pelplińskiej w 2024 roku w kontekście wykorzystania potencjału nowych mediów	275
Ks. Marcin Ruszkowski – Troska Świętej Matki Teresy o kapłanów inspirowana duchowym macierzyństwem Maryi	287
Ks. Grzegorz Szamocki – Tolerancja a tożsamość w świetle Lb 12,1–15.....	305
Ks. Janusz Szulist – Moralność działalności gospodarczej w nauczaniu Benedykta XVI	321
Ks. Marek Tatar – Miejsce mistyki w cywilizacji XXI wieku.....	339
Dariusz Zagórski – Dom Dziecka w Mrągowie (1946–1954).....	359

RECENZJE I OMÓWIENIA

Ks. Jarosław Babiński – Recenzja naukowa książki: Krzysztof Góźdz, <i>W dialogu z uczniami</i> , Wydawnictwo KUL, Lublin 2025, ss. 508.....	379
Ks. Wiesław Kraiński – Recenzja naukowa książki: Michael B. First, DSM-5-TR® Diagnostyka różnicowa, American Psychiatric Association 2024; wydanie polskie: Edra Urban & Partner, Wrocław 2025, red. Piotr Gałęcki, tłum. Sławomir Sidrowicz, ss. 412.....	385
Ks. Jan Kazimierz Przybyłowski – Recenzja naukowa książki: Ks. Jerzy Kostorz, <i>Rola wzorców osobowych w wychowaniu i katechezie w świetle projektu „Olimpiada Wiedzy i Wartości w Sporcie”</i> , Jedność, Kielce 2023, ss. 303	391
Ks. Stanisław Suwiński – Recenzja naukowa książki: Siostra Maria Jana od Trójcy Przenajświętszej OVE, <i>Nazarena (1907–1990). Szkice do rekolekcji o matce Marii Nazarenie od Jezusa OSBCam. rekluzie na Awentynie. Rekolekcje w ciszy. Trzy dni z matką Marią Nazareną od Jezusa kamedulką</i> , Zakład Poligraficzny Gutgraf w Olsztynie, Marian Świniarski, Elbląg 2025, ss. 192	397

Ks. Janusz Szulist – Recenzja naukowa książki: Andrzej Piotr Perzyński, <i>Imago Dei. Szkice z antropologii teologicznej</i> , Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2024, ss. 126.....	401
Ks. Jan Walkusz – Recenzja naukowa książki: Łukasz Zołtkowski, <i>Pomiędzy etnografią a dramaturgią kaszubską. Twórczość Pawła Szeffki</i> , Instytut Kaszubski, Muzeum Zachodniokaszubskie, Gdańsk–Bytów 2024, ss. 248	405
Instructions for authors	411

TABLE OF CONTENTS

PELPLIN STUDIES VOL. LIX

Abbreviations	13
---------------------	----

SCIENTIFIC PAPERS

Rev. Przemysław Artemiuk – Ecumenical theology as seen by Kazimierz Hoffmann (1930–1975).....	15
Rev. Jarosław Babiński – Hope as a foundation of ecological thinking	33
Rev. Daniel Brzeziński – Liturgical signs of hope in the bull announcing the Ordinary Jubilee of 2025 ‘ <i>Spes non confundit</i> ’	47
Rev. Marcin Cholewa – Infancy as a debate question at the councils of the undivided Church	63
Rev. Wojciech Cichosz – A layered approach to the education process from the perspective of the pedagogy of hope.....	81
Rev. Szymon Drzyżdżyk – Question of relics in the acts of the Second Council of Nicaea	93
Rev. Tomasz Dutkiewicz – Is God the cause of “all our deeds”? Metaphysical conditions of the question	105
Rev. Włodzimierz Gałązka – Humility in monastic spirituality based on Archbishop Zygmunt Szczęsny Feliński’s writings.....	117
Rev. Krzysztof Kietliński – ‘Simcha’: the Joy as the essence of the Jewish piety	133
Rev. Radosław Kimsza – The origins of the communal monasticism: Pachomius’ life from a coenobitic perspective	151
Piotr Koprowski – Étienne Ignace de Pons on the May Constitution of 1791 and its meaning.....	165
Antoni Magdoń – Modern cooperatives – a challenge for the modern economy	189

Thomas Maniamkerikalam – Christianity In India: a historical and theological analysis of its development and influence.....	199
Rev. Tadeusz Pabjan – uestion of theodicy according to Leszek Kolakowski.....	213
Rev. Marek Parchem – Characteristics of ‘Merkābāh’ mysticism in Jonathan’s Targum to the Book of Ezekiel	229
Rev. Dariusz Henryk Pater – Holistic family support through bibliotherapy for the education of children.....	255
Rev. Waldemar Prondzinski – The Peregrination of the icon of Our Lady of the Perpetual Succour in the Diocese of Pelplin in 2024 in the context of utilising the new media potential.....	275
Rev. Marcin Ruszkowski – St Mother Teresa of Calcutta’s concern for priests inspired by the Blessed Virgin Mary’s Motherhood.....	287
Rev. Grzegorz Szamocki – Tolerance and Identity in the Light of Numbers 12:1–15	305
Rev. Janusz Szulist – Morality of enterprise in Pope Benedict XVI’s teaching.....	321
Rev. Marek Tatar – Role of mysticism in the 21st-century civilisation	339
Dariusz Zagórski – Mragowo orphanage (1946–1954).....	359

REVIEWS AND REPORTS

Rev. Jarosław Babiński – Review of a book: Krzysztof Gózdź, <i>W dialogu z uczniami</i> , Wydawnictwo KUL, Lublin 2025, ss. 508.....	379
Rev. Wiesław Kraiński – Recenzja naukowa książki: Michael B. First, DSM-5-TR® Diagnostyka różnicowa, American Psychiatric Association 2024; wydanie polskie: Edra Urban & Partner, Wrocław 2025, red. Piotr Gałęcki, tłum. Sławomir Sidrowicz, ss. 412.....	385
Rev. Jan Kazimierz Przybyłowski – Review of a book: Ks. Jerzy Kotorz, <i>Rola wzorców osobowych w wychowaniu i katechezie w świetle projektu „Olimpiada Wiedzy i Wartości w Sporcie”</i> , Jedność, Kielce 2023, ss. 303	391

Rev. Stanisław Suwiński – Review of a book: Siostra Maria Jana od Trójcy Przenajświętszej OVE, <i>Nazarena (1907–1990). Szkice do rekolekcji o matce Marii Nazarenie od Jezusa OSBCam. rekluzie na Awentynie. Rekolekcje w ciszy. Trzy dni z matką Marią Nazareną od Jezusa kamedułą</i> , Zakład Poligraficzny Gutgraf w Olsztynie, Marian Świniarski, Elbląg 2025, ss. 192	397
Rev. Janusz Szulist – Review of a book: Andrzej Piotr Perzyński, <i>Imago Dei. Szkice z antropologii teologicznej</i> , Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2024, ss. 126.....	401
Rev. Jan Walkusz – Review of a book: Łukasz Zołtkowski, <i>Pomiędzy etnografią a dramaturgią kaszubską. Twórczość Pawła Szeferki</i> , Instytut Kaszubski, Muzeum Zachodniokaszubskie, Gdańsk–Bytów 2024, ss. 248	405
Instructions for authors	411

SKRÓTY

ADP	Archiwum Diecezjalne w Pelplinie
APB	Archiwum Państwowe w Bydgoszczy
CA	Jan Paweł II, <i>Encyklika „Centesimus annus”</i>
ChL	Jan Paweł II, <i>Adhortacja apostolska „Christifideles laici”</i>
CT	Jan Paweł II, <i>Posynodalna adhortacja apostolska „Catechesi tradendae” o katechezie w naszych czasach</i>
DCE	Benedykt XVI, <i>Encyklika „Deus caritas est”</i>
DeV	Jan Paweł II, <i>Encyklika „Dominum et Vivificantem”</i>
DiM	Jan Paweł II, <i>Encyklika „Dives in misericordia”</i>
DWCH	Sobór Watykański II, <i>Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim „Gravissimum educationis”</i>
EdE	Jan Paweł II, <i>Adhortacja apostolska „Ecclesia in Europa”</i>
EK	<i>Encyklopedia Katolicka</i>
EV	Jan Paweł II, <i>Encyklika „Evangelium vitae”</i>
FC	Jan Paweł II, <i>Adhortacja apostolska „Familiaris consortio”</i>
FeR	Jan Paweł II, <i>Encyklika „Fides et ratio”</i>
GEx	Franciszek, <i>Adhortacja apostolska „Gaudete et exultate”</i>
KDK	Sobór Watykański II, <i>Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym „Gaudium et spes”</i>
KK	Sobór Watykański II, <i>Konstytucja dogmatyczna o Kościele „Lumen gentium”</i>
KKK	<i>Katechizm Kościoła Katolickiego</i>
KL	Sobór Watykański II, <i>Konstytucja o liturgii świętej „Sacrosanctum concilium”</i>

KNSK	<i>Kompendium nauki społecznej Kościoła</i>
KO	Sobór Watykański II, <i>Konstytucja dogmatyczna o objawieniu Bożym „Dei verbum”</i>
LE	Jan Paweł II, <i>Encyklika „Laborem exercens”</i>
LSi	Franciszek, <i>Encyklika „Laudato si”</i>
MD	Pius XII, <i>Konstytucja apostolska „Munificentissimus Deus”</i>
MDCh	„Miesięcznik Diecezji Chełmińskiej”
MDe	Pius XII, <i>Encyklika „Mediator Dei”</i>
NMI	Jan Paweł II, <i>List apostolski „Novo millenio ineunte”</i>
OR	„L’Osservatore Romano”
PP	Paweł VI, <i>Encyklika „Populorum progressio”</i>
PT	Jan XXIII, <i>Encyklika „Pacem in terris”</i>
RH	Jan Paweł II, <i>Encyklika „Redemptor hominis”</i>
SRS	Jan Paweł II, <i>Encyklika „Sollicitudo rei socialis”</i>

A R T Y K U Ł Y N A U K O W E